

illi in justitiam, Gen. xv, Rom. iii.

LXII. Postremo objici possunt auctoritates aliqua. Primo, sacrae Scripturae. Dicitur enim Genes. xvii: *Masculus, cujus præputii caro circumcisa non fuerit, delebitur anima illa de populo suo*. In quibus verbis eodem modo commendatur necessitas circumcisionis, sicut et baptis- mi in illis verbis: *Nisi quis renatus fuerit ex aqua et Spiritu sancto, non intrabit in regnum caelorum*, Joan. iii. Et Levitici xvii dicuntur sacerdotes expiare sanguine præva- ricationes filiorum Israel: et Apos- tolus ad Hebr. ix: *Semel in anno, inquit intrabat solus pontifex in sancta, non sine sanguine, quem offerret pro sua et populi ignorantia, id est, pro peccato*. Et patres com- munitè æquiparant circumcisio- nem efficaciam baptismi, ut Augus- tinus libro iii in Julianum, cap. xviii dicit: « Quod non plecteretur tanta pœna, qui non circumdebatur nisi a peccato, tanto illo sacramen- to liberaretur: » et in quinto hypo- gnost. circa medium dicitur: « Quod circumcisio gratiam baptismi ges- tabat: » et libro iv de baptismo, cap. xxiv ait Augustinus: « Ex circum- cisione posse nos conicere quid valeat in parvulis sacramentum baptismi: » et Innocentius capite Majores, de baptismo dicit: « Quod sicut per baptismum, ita per cir- cumcisionem remittebatur origina- lis culpa. Cui etiam concinit Ber- nardus sermone xx de assumptione: « In baptisate sola gratia lavat

hanc maculam, quam olim rasi- petra circumcisionis: » et similia multa in patribus passim inveniun- tur.

LXIII. Respondetur omnes istas auctoritates probare ad summum, quod in parvulis remittebatur pec- catum originale per circumcisio- nem: quod vero id præstaret cir- cumcisio ex opere operato active, hoc non dicunt; quin potius maxi- me cum Apostolo in hoc evacuunt circumcisionis vim, et extollunt ef- ficaciam baptismi. Et quidem Au- gustinus solum ostendit contra Pelagianos, quod in parvulis ali- quod peccatum est, quod indigeat aboleri per Christum, si quidem circumcisio dabatur parvulis in re- medium peccati; alias non dicere- tur quod periret anima masculi, qui non fuisset circumciscus. Et inde ducit argumentum, quod etiam si- militer baptismus remittat peccatum originale, sicut faciebat circumci- sio. In adultis autem expiatio quæ fiebat in sanguine, clarum est quod non fiebat virtute aliqua et efficacia, quam sanguis illorum sacrificiorum haberet: *Impossibile enim est san- guine taurorum et hircorum auferri peccata*, ut ait Apostolus Hebr. ix; solum ergo ratione operis operantis et fidei, adjuncto sacrificio illo exte- riori, et protestatione Christi ven- turi fiebat expiatio, et propitiatio peccatorum; sine contritione au- tem non habebant ad id vim illa sacramenta.

QUÆSTIO LXIII.

DISPUTATIO XXV.

DE EFFECTU SACRAMENTORUM, QUI EST CHARACTER.

ARTICULUS I.

Utrum sacramentum imprimat ali- quem characterem in anima?

CONCLUSIO EST AFFIRMATIVA

I. Ubi D. Thomas sumit ly sacra- mentum indefinite, vel ut æquiva- lens suppositioni determinatæ, ac si diceret, utrum aliquod sacramen- tum imprimat characterem, et af- firmative respondet. Intelligit au- tem S. Thomas per characterem, signum illud, quod aliquid ab alio distinguitur, seu signatur ut distin- guatur. Et sic character est signum distinctivum et configurativum; distinctivum quidem, quia discer- nit ab aliis; configurativum autem, quia assimilat ei, cujus tale signum est proprium; sicut rex configurat monetam propriis insignibus et armis. Et ex hoc derivatur, quod quidquid ponitur in aliquo ad de- putandum ipsum ad aliquid distinc- tum (per quod scilicet distinguitur ab aliis et configuretur alteri) di- citur character, sive corporale sit, sive spirituale. Et quia per Chris-

tum solum spiritualiter distingui- tur ab aliis, qui ejus religione ini- tiatur, et ei spiritualiter configura- tur; ideo de characterem spirituali inquit S. Thomas, an per sacra- mentum imprimatur.

II. Conclusio autem S. Thomæ de fide est, scilicet aliquod sacramen- tum imprimere characterem. Nam quod tria imprimant, definitum est in Tridentino sess. vii, can. ix, et in Florentino in decreto de sacra- mentis, et in capite Majores, de baptismo. Et est frequentissima in sanctis patribus, qui de baptismo agentes, agnoscunt signaculum per illum imprimi, et indelebilem cha- racterem, quo anima baptizati con- signatur. Et videri potest Augus- tinus in secundo contra Parmenam, cap. xiii; et Basilius homilia xii, quæ est exhortatio ad baptismum; et Cyrillus præfatione in catechesibus, et catechesi iii et iv, et alii multi patres. Habet autem fundamentum in sacra Scriptura, præsertim in lo- co allegato a S. Thoma, in argu- mento Sed contra, ubi dicitur ex Apostolo ii ad Corinthios primo: *Qui unxit nos Deus est, et qui signavit nos, et dedit pignus Spiritus in cordibus nostris*: et Ephes. i: *In quo credentes signati estis Spiritu promissionis sancto, etc.* In quibus locis Apostolus aperte loquitur de signatione spirituali: « Et quæ fit non solum per speciem visibilem in corpore, sed veritate in corde,

ut ait Ambrosius libro primo de Spiritu sancto, capite vi; signatio autem proprium est characteris.

III. Sed quod ista signatio sit effectus aliquis distinctus a gratia, quæ per sacramenta datur, non evidenter ostendunt Apostoli verba, valde tamen probabiliter, cum tamquam effectus distinctos numeret signationem et unctionem et pignus, etc. Adjuncta autem sanctorum patrum expositione, et intellectu Ecclesiæ, sic accipientis illa verba Pauli, efficacissime conclusionem probant. Ratio vero conclusionis a priori quidem est institutio et ordinatio Dei sic instituentis.

IV. Congruentia autem, quam D. Thomas affert, optima est, quia sacramenta non solum ordinantur ad remedium peccati, sed etiam ad perficiendum hominem in his, quæ pertinent ad cultum Dei. Quando autem aliquis deputatur ad aliquid certum, solet ad id consignari, et per aliquid sibi impressum aut additum deputari, sicut milites characterem militari deputantur, et sicut moneta insignitur characterem regis: igitur etiam sacramenta, quæ specialiter deputant aliquem ad cultum Dei, vel ad perficiendum aut recipiendum aliquid de divino cultu oportet, quod aliquo modo ad id consignent. Ad hoc autem non sufficit gratia aut fides, vel quilibet alius habitus supernaturalis, nam omnes isti effectus amissibiles sunt et recuperabiles, ac reperi possunt in anima; character autem quo quis semel Christo deputatur, non reperitur, nec amittitur, sed agnitus approbatur, ut dicit Augustinus II contra Parmenam, capite xiii. Unde oportet quod consignatio ista, si sit per aliquid quod nec reperi, nec amitti potest, non fiat per fidem vel gratiam. Et sicut in vetere lege signabantur Israelitæ characterem corporali indelebili (scilicet circumcisio-

ne) sic in nova lege (quæ est lex Spiritus) debent signari fideles spirituali aliquo characterem indelebili. Et hæc est ratio, quare in sacramentis antiquis non dabatur character, quia non ordinabantur per spiritualem eorum vim homines ad aliquem spiritualem effectum, sicut modo in nova lege, ut dicit S. Thomas solutione ad tertium.

V. In solutione ad secundum nota, quod character, quantum ad hoc quod est esse configurativum, hoc distinctivum ab aliis, hoc habet ex se, et in quantum spirituale est: et ita ratio signaculi characteristici, quantum ad hæc duo, sine aliquo sensibili salvatur in characterem; quantum vero ad rationem signi humano modo significativi et perceptibilis, hoc non habet ex se, sed ex sacramento sensibili adjecto, per quod character fit sensibilis et perceptibilis. Et ita rationem signi sensibilis et humani habet per sacramentum exterius, per quod datur. Et ita character est sacramentum et res, quia et spiritualiter signat Christum, cui configurat: et est res, quia significatur, et redditur sensibilis per exterius sacramentum, quod est sacramentum tantum.

ARTICULUS II.

Utrum character sit spiritualis potestas?

I. Ex articulo eliciuntur duæ conclusiones. Prima est: Character importat quamdam spiritualem potentiam ordinatam ad ea quæ sunt divini cultus.

II. Secunda conclusio: Character non est proprie in genere vel in specie, sed reducitur ad secundam speciem qualitatis.

III. Ad intelligentiam harum conclusionum, antequam rationes D.

Thomæ expendantur, notandum est ex solutione ad tertium et quartum, quod character est signum, et importat relationem signi; quod quidem fit sensibile per sacramentum exterius, in se autem spiritualiter et configurativum Christo, et distinctivum ab aliis. Nihilominus tamen relatio hæc signi, cum non possit fundari in ipsa anima, aut potentiis ejus, aut in habitibus supernaturalibus, quia isti amissibiles sunt, illa autem naturale quid sunt; ideo oportet pro tali fundamento assignare aliquid reale ab anima distinctum; et de hoc reali, quod fundat relationem signi, inquit S. Thomas, quod non est in genere relationis, sed est potestas, et habet rationem principii respectu eorum, quæ ad cultum divinum per ipsum characterem perficiuntur.

IV. Primam conclusionem probat S. Thomas duplici ratione. Primo, in argumento Sed contra, quia secundum philosophum in secundo Ethicorum, capite v, tria sunt in anima, potentia, habitus et passio. Character autem non est passio, quia passio cito transit, character autem indelebilis est; nec etiam est habitus, quia nullus habitus potest se habere ad bene et male; habitu enim virtutis nullus male utitur, habitu autem malitiæ nullus bene; characterem autem contingit bene et male et uti: ergo non est habitus: debet ergo esse potentia.

V. Rationem hanc non probat Suarez, et affert contra illam duplicem instantiam in commentario hujus articuli. Prima est, quia non videtur verum, quod nullus habitus potest se habere ad bene et male; non enim repugnat generari habitum indifferentem, non etiamsi actus in exercitio nam possit esse indifferentem substantialiter et accidentaliter, propter circumstantias quibus vestitur, tamen quoad substan-

tiam indifferentem est; habitus autem generatur ab actibus rationes substantiæ, et non ratione accidentium et circumstantiarum: ergo potest generari habitus indifferentens.

VI. Secunda est, quia quando dicitur, quod habitu nullus bene et male utitur, vel ly bene et male sumitur pro bonitate et malitia morali; et sic est falsum, quod aliquis non possit habitu uti bene et male; nam habitibus intellectus, ut scientia, opinione, arte, etc. potest quis uti bene et male moraliter, prudenter et imprudenter. Vel sumitur ly bene et male, non pro bonitate morali, sed pro bonitate naturæ, seu in proprio genere habitus; sicut habitu scientiæ nullus potest uti ad falsum, nec habitu erroris ad verum; et sic falsum est, quod characterem possimus uti bene et male; nam qui characterem utitur, semper verum conficit sacramentum, licet irreligiose; si autem verum sacramentum non conficit, non utitur characterem. Cum autem character sit potentia spiritualis, quæ ponitur in intellectu, ut dicit S. Thomas articulo iv, propria bonitas ejus est verum, non autem moralis bonitas: et cum nullus possit uti characterem quoad falsum, nullus utitur male characterem, secundum propriam bonitatem ejus.

VII. Cæterum instantiæ istæ nihil faciunt contra rationem S. Thomæ. Ad primam enim respondet Cajetanus hic, §. Ad id vero quod primo, etc. negando posse dari aliquem habitum indifferentem, quia nec potest dari actus in exercitio indifferentens; et consequenter neque ab hujusmodi actu, seu actibus generari potest habitus indifferentens, quia actus generant habitus sibi similes, non solum in substantia operis faciendi, seu in eo quod habent ex parte objecti, sed etiam in circumstantiis et accidentibus intrinsicis;